

МЕЈД ИН ЗАПАДЕН БАЛКАН

Се враќаме ли назад, онаму каде што бевме до 1990 година?

Се враќаме ли на истото место на "злосторството", откако пред 15 години конечно го "испукавме" првиот куршум за својата независна држава?

Ако е така, чуму ни беше референдум за независност? Чуму ни е оваа долга и мачна транзиција, која сè уште трае, и конечно, кој успева толку долго да нè лаже дека, не само географски, еден ден ќе бидеме дел од Европската унија?

Овие прашања, ако досега си ги поставувавме во себе, дефинитивно сега ги кажуваме гласно. Причина за тоа е најновиот предлог на Европската комисија за создавање регионална зона на слободна трговија меѓу земјите на Западен Балкан, во која влегуваат сите републики од поранешна СФР Југославија, со исклучок на Словенија. Но, како замена за неа ги добиваме соседна Албанија, Косово, како нова идна држава, можеби Украина и Молдавија. Овој пакет спакуван во идеја за трговска

СЕ СОЗДАВА ЛИ НОВА БАЛКАНСКА УНИЈА?

давање нови политички творби на Балканот, бидејќи нема политички импликации, туку само зголемување на економската соработка.

Интегративката Шекеринска и шефицата на дипломатијата Митрева оценија дека формирањето зона за слободна трговија не е враќање на процесот на евроинтеграциите во регионални рамки, туку создавање единствен договор за слободна трговија, чија единствена цел е засилена економска соработка во регионот. Според нив, небитно е дали новата зона на слободна трговија ќе значи обновување на ЦЕФТА, која практично згаснува со приемот на Бугарија и на Рома-

НОВИ ЕКОНОМС ТВОРБИ НА БА

■ Пишува:

Магдалена АНДОНОВСКА

интеграција на Балканот, од страна на Република Хрватска беше оценет како апсолутно неприфатлив, и обид за создавање на некаква нова Југославија. Останатите држави од некогашната СФРЈ, вклучувајќи ја и Република Македонија, препораката на Европската комисија да се промовираат трговијата, инвестициите, економскиот и социјалниот развој во единствена трговска зона на Балканот, и истовремено да се воспостави таканаречена "дијагонална кумулација на потеклото" меѓу Европската унија и балканските земји, ја прифатија со двете раце.

Според македонските власти, овој предлог на ЕУ не претставува опасност од соз-

Ставањето на едно место на сите овие земји претставува фрустрација за нив, бидејќи го отежнува нивното влегување во Европската унија, односно отвора пат, низ овој предлог за Балканска слободна трговска зона, Унијата во иднина да одлучи во пакет да ги прими овие држави во елитното друштво, без оглед на тоа на кое ниво се наоѓаат во моментот. Тоа ќе значи дополнително чекање сите земји да се изедначат во спроведените реформи, што во време, односно во години би значело многу.

нија во Европската унија, или ќе се формира нова, туку вниманието треба да се фокусира на тоа кои правила ќе важат, и да се инсистира на обврските сите земји да ја почитуваат Спогодбата за слободна трговија.

За разлика од нас, хрватскиот премиер Иво Санадер цврсто стои на ставот дека не доаѓа предвид да се прифати предлог за балканска трговска зона, иако е свесен дека Европската комисија со оваа идеја сака да постигне политичка стабилизација во регионот. Според него, истото тоа може да биде постигнато и во рамките на постојната ЦЕФТА, бидејќи нивните економски цели се содржани токму таму, но и да им се придружат Молдавија и Украина, како би се избегнал проектот - Нова Југославија.

ДРЖАВНИОТ ВРВ СО ОЦЕНКА ДЕКА ТОА Е ДОБРА ИДЕЈА

КИ ИЛИ ПОЛИТИЧКИ ЛКАНОТ?

СÈ Е ИСТО САМО НЕГО ГО НЕМА!

"Целта на предлогот не е обнова на Југославија, туку подобрување на трговскиот и на инвестициониот амбиент во регионот, бидејќи постојните 31 билатерален договор за слободна трговија создаваат бирократски пречки за бизнисмените, владините агенции, а особено царините", вели специјалниот координатор на Пактот за стабилност на Југоисточна Европа, Ерхард Бусек, кој всушност веќе подолго време ја заговара идејата за единствена зона за слободна трговија.

Според него, создавањето зона за слободна трговија не влијае врз индивидуалните односи на овие држави со Европската унија, бидејќи тие односи се градат билатерално низ спогодбите за асоцијација и стабилизација.

Сепак, Бусек заборава или, пак, не сака да потенцира дека земјите од Западен Балкан, кои индиректно се посочени за евентуални членки на оваа нова Унија, се наоѓаат на различни скалила на патот кон ЕУ. Имено, да потенцираме дека Договорот за асоцијација и стабилизација, на кој се повикува Бусек, некои земји како, на пример, Република Македонија, го имаат потпишано уште пред шест години, за разлика од Србија и Црна Гора, како и Босна и Херцеговина, кои дури годинава треба официјално да го потпишат. Нерамномерноста на земјите во темпото на спроведувањето на реформите, како и Копенхагенските критериуми, кои се основа за влез во Европската унија, со право ја револтира Република Хрватска, која се наоѓа на врвот на пирамидата. Истото би требало да го прави и Република Македо-

нија, која се наоѓа веднаш зад Хрватска, и е единствена од другите земји, која има добиено статус кандидат земјачленка за Европската унија.

Ставањето на едно место на сите овие земји претставува фрустрација за нив, бидејќи го отежнува нивното влегување во Европската унија, односно отвора пат, низ овој предлог за Балканска слободна трговска зона, Унијата во иднина да одлучи во пакет да ги прими овие држави во елитното друштво, без оглед на тоа на кое ниво се наоѓаат во моментот. Тоа ќе значи дополнително чекање сите земји да се изедначат во спроведените реформи, што во време, односно во години би значело многу.

Концептот за слободна трговска зона на Балканот, од економски аспект, треба да донесе зголемување на меѓусебната трговија во регионот која, според Унијата, се наоѓа на многу ниско ниво во споредба со вистинските потенцијали, кои ги поседуваат овие земји. Тоа би може-

ло да биде и отворање простор за нови работни места, што е едно од најважните проблеми на овие држави.

Но, сепак овде не може а да не се спомне и политичкиот концепт на самиот проект, кој несомнено лебди во воздух.

Имено, влегувањето во еден ваков проект кој зад себе, според аналитичарите, носи и политичка порака, говори за фактот дека Европската унија дефинитивно сака овој дел, кој самата го нарече Западен Балкан, на ваков начин да го стави под контрола, сè со цел да може сè повеќе да го одолговлекува приемот на овие земји во Европската унија. Пред сè, поради фактот што Унијата сама во себе има доволно големи проблеми, поаѓајќи од тоа што не може и натаму да го донесе Европскиот устав, па сè до финансиската конструкција, која од година в година е сè помала. Што ќе рече, фондовите за овие земји од Балканот кои, пак, директно зависат од парите на Унијата можат да се доведат на минимум.